

γία, κ'ευκόλο τὸ ἔγγλοντρημα καὶ παραπέτημα "Ἄν κανύρις καμιὰ φορὲ ἵκαιρεσιν γιὰ κανένα πολεμικὸν ἔργο, αἰτία καὶ ἀφορμὴ ὁ κακὸς δρέμως τοῦ ἐνθουσιασμοῦ ἢ τῆς ἀδιαφορίας τοῦ κοινοῦ μας.

*

"Η κ. Κυβελη 'Αδριανοῦ ἔσται πώς δὲ σηκωνές τὸ ταλέντο της τέτοιους ρόλου, τὰν τῆς Τριανταφυλλίας. Η φωνή της, ἡ ἔκφρασή της, τὰ κινήματα της, τίποτα δὲν ἔλεγαν." Ήπειρες ποιὸν φεύτικα, καὶ Κηφισίας σημαντικά καὶ τὶς λιγοστές δραματικές στιγμές τοῦ ἔργου.

Ο κ. Παπαγεωργίου στὸ ρόλο τοῦ Στεφάνου πολὺ μέτριος. Η φωνή του ἐπρεπε ποὺ ἡμερη, καὶ τὰ κινήματά του λιγάτερο ὑπερβολικά. Η κ. Βάκος στὸ ρόλο τῆς κυρίας Φρότιας ἔσται μὲ ἀρκετὸ αἴστημα. Πολὺ κατάλληλη μονάχα γιὰ τέτοιας μέρη.

Πρέπει δημιοῦ νὰ δημολογήσουμε πῶς καὶ διὰ λογος τοῦ ἔργου πολὺ ἀχαριστος στάθηκε γιὰ τοὺς θησαυρούς.

Ο ΚΡΙΤΙΚΟΣ ΤΟΥ ΝΟΥΜΑ

ΤΑ ΒΡΑΧΙΑ

"Ολόρθια, μονοκάμπια, πελώρια! Άλλ τὰ σκάζουν τὰ βράχια τὰ περήφανα σεισμοὶ καὶ ἀργοκαίρια. Συντεφούστοις τερραφές γηλάνοντα πρὸς τάντορά, Σιγά πόδια τους τὰ κόμματα θερποῦν καὶ ἀγαστεράζουν.

"Ἐκεῖ ποδάρι δὲν πατᾶ τὰ βέτονα καὶ δειλάζουν τὰ γίδια, τῶν ἀγριοτοπιῶν τάττόματα ἔφερένια μονάχα οἱ γλάροι τρεγνοῦνταν καὶ τάγηα περιστέρια μέσα στὶς μαρές τους οικούμενα πετοῦντα καὶ φωλιάζουν

Κάστρα νεροθεμέλιατα γιὰ ξωτικά παλάτια μοκρυνθὲ οἱ διλόγυμνοι γκρεμοὶ φωτέαζουντε στὰ

μάτια, Κι δι νάντης, ποὺ ἀρμενίζει ἐκεῖ μὲ συγαρδὸν ἀγράπι μαγειριτὸς στὴν πρόμη του καὶ τοὺς θωρεῖται"

(Δρυνάτια, ποιοὶ δράκοι. συλλογίσανται, ποιοὶ θερμεμένοι δράκοι τοὺς πελεκήσουν μὲ σπαθὸν θεράπατα, γηγάντια.)

ΜΕΛΙΚΕΡΤΗΣ

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

"ΕΙΣΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ" Τόμος I Τεύχ. Α' 1908.

"Ἐνας τόμος μὲ ὄκκινο ξώφυλλο, ἥπατα 150 σελίδες, κυκλοφόρησε ἔδω κ' ἔνα μῆνα μ' αὐτὸ τὸν τίτλο. 'Αληθινά μεγάλη περιφρόνηση πρέπει νὰ ὑπάρχῃ γύρω μας οἱ καθεὶς σοβαρὴ ἔργωντε, γιὰ νὰ περισσοὶ ἀπαρατήρητο ἀπὸ τὸν τυπὸ μας, τὸ πρῶτο τεῦχος τοῦ πρώτου ἀξιοῦ λόγου ἐπιστημονικοῦ περιδικοῦ ποὺ φανηκε στὸν τόπο μας.

"Ἐξέν νέοι ἐπιστήμονες, οἱ κ. κ. Α. Παπαναστασίου, Θ. Κουτούπης, Α. Δελμούδης, Θ. Πετριμέζης, Π. Ἀραβαντώνης καὶ Κ. Τριανταφυλλόπουλος, ἔνοιαι οἱ συντάχτες του.

"Ο κλαδὸς τῶν κοινωνικῶν ἐπιστημῶν, δὲσσα μὲ τῶρα περιφρονημένος καὶ παραγωμένος, κατεβαίνει γιορκτος νιάτα καὶ δρῦν, νὰ δείξῃ τὰ πλούτη τῆς σύζητος του, οἱ δλεις τὶς ἐκδήλωσες τῆς κοινωνίκης ζωῆς μας. Καινούριοι δρόμοι ἀνοίγουνται, καινούρια φῶς χύνεται, καινούρια ἐπιστημονικὴ κίνηση ἀφρίζει νὰ γκαράζῃ. Η ἔρευνα φεύγει ἀπὸ τὸν κάμπο τῆς σκολαστικότητας καὶ ἀφαιρεμάδας, κ' ἔρχεται νὰ πατήσῃ σὲ στέριο θεμέλιο, ἔρχεται νὰ μπῇ στὴ ζωὴ καὶ νὰ ζετάσῃ τὸν ἀνθρώπο ἀπὸ τὴν

μεριά τῆς πραχτικότητας καὶ ὀφειλμότητας, νὰ κατατέη τὶς μύριες σχέσεις του μέσα στοὺς ἄλλους, καὶ νὰ ξεχωρίσῃ τοὺς νόμους ποὺ κανονίζουν τὰ βήματα τῶν πολλῶν μέσα στὴ ζωὴ, δοῦ τοὺς εἶναι βολετό, — κι ἀκόμα νὰ δείξῃ τὴν ἐπιδρασην τῆς οἰκονομικῆς δύναμης στὸ προδευτικὸ περπάτημα τῆς κοινωνίας.

Βασισμένη σὲ τέτοιες συνθῆκες η καινούρια αὐτὴ ἔρευνα, δὲν ἔρχεται βέβαια μὲ τὸ σκοπὸ νὰ κολακιψθῇ τὰ παλιὰ καὶ νὰ τὰ διαναμύσῃ. Φέρνει μαζί την τὴν πολεμικὴ ταραχή, τὴν ὑπόσχεσην μιᾶς δυνατῆς μάχης, τὴν ἀπόδα πιᾶς ἀλλαγῆς "Ο, τι δείξῃ τόπιο πρέπει νὰ πεταχτῆ, δοῦ τοὺς δείξῃ τυραννικὸ πρέπει νὰ πέσῃ, δοῦ τοὺς δείξῃ σκουφισμένο πρέπει νὰ κεινούργηψῃ. Κ' εἶναι δὲ τέτοιος θεωρητικὸς πόλεμος, θὰ σταθῇ δι πρόδρομος τοῦ πραχτικοῦ, θὰ τοῦ ἀνοίξῃ τὸ δρόμο, θὰ τοῦ φανερώσῃ τὴν μεριά ποὺ πρέπει νὰ χρυσήσῃ, θὰ τοῦ δείξῃ τὸν τόπο ποὺ πρέπει νὰ σταθῇ.

"Η εἰπιθεώρησης τῶν κοινωνικῶν καὶ γομικῶν ἐπιστημῶν τὴν τέτοια δρευγα τέρχεται νὰ βοηθῇ ση. Γιὰ τὸν τόπο μας, αὐτὸ εἶναι ἔνα σημαδί σημαντικό, κι ἀξίζει μεγάλος ἔπαινος στοὺς νέους ἐπιστήμονες ποὺ πήραν τὴν πρωτοβουλία μιᾶς τέτοιας φροντίδας.

*

"Ο κ. Παπαναστασίου μὲ τὴ μελετὴ του : «Μεθοδολογικὰ προβλήματα τῆς οἰκονομικῆς» μᾶς δίνει μιὰ πλέον εἰκόνα τοῦ καθεὶς τρόπου ποὺ μεταχειρίζεται σήμερα η ἐπιστήμη ζετάζοντας τὶς κοινωνίκες σχέσεις σύμφωνα μὲ τὶς διάφορες οἰκονομικὲς συνθῆκες. Καὶ μὲ τὸ άρθρο του «Η ἀντικατάστασης τῶν χαρτίνων δι' ἀργρών κερμάτων» μᾶς μπάζει μὲ μεγάλη ἀκρίβεια στὰ Ιστορίκα καθέκαπτο τοῦ θέματος, διοῦ καὶ σὲ μεριά συμπεράσματά του χωράει κατηποσθήση ἀντιλογία.

Νοσορή εἶναι καὶ ἡ ἔργαστα τοῦ κ. Τριανταφυλλόπουλου στὴν «Παπυρολογία» ἀπὸ τὴ μεριά ποὺ ἐνδιαφέρει τὸ Ρωμαϊκὸ δίκαιο. Ο Ιστορίκος κλαδὸς τοῦ Δικαίου, πῆρε καινούρια δύναμη ἀπὸ τὴν ἀνακαλυψη τῶν παπύρων τῆς Αιγύπτου, καὶ πολλὰ συμπεράσματα ποὺ δὲν εἶταν ἔκαριτωμένα, βεβαιώθηκαν Ιστορικὰ ἀπὸ τὸ δέστασμα αὐτῶν τῶν παπύρων. «Ἐξὸν ἀπ' αὐτὸ πολλοὶ θεσμοὶ ἀστεικοῦ δικαίου καὶ δικονομικοῦ, ἔγνωστοι γιὰτὶ τὴν δρᾶ, βγήκανε στὸ φῶς.

Δὲν πρέπει ἔδω νὰ περιαλέψουμε νὰ μνημονεύουμε καὶ τὴν ἔργαστα τοῦ κ. Α. «Ἀντρέαδην γιὰ τὰ οἰκονομικὰ τοῦ Βούτσαντος καθὼς καὶ τὶς μελέτες τοῦ κ. Κουτούπην γιὰ τὴν προστασία τῆς ἐμπορικῆς καυτιλίας καὶ τοῦ κ. Α. Μυλωνᾶ γιὰ τὶς παρεμβολές τῶν Παναθετῶν.

Καὶ κάτι ἀλλο μᾶς ἔκαμε ἐντύπωση, μονάχα δημιοῦ στὰ άρθρα τοῦ κ. Παπαναστασίου. «Η τέσσα του σὲ μιὰ — ἔστα καὶ ἀσήμαντη — ἀπλοτοίηση τῆς γιώσσης. Βέβαια δὲ θὰ μπορέσῃ ν' ἀρνηθῇ κανένας πῶς η καθαρεύουσα στεκεται σήμερα ψευτοβασιλισσα στὴν Ελληνικὴ ἐπιστήμη καὶ πῶς ἔκεινος ποὺ θὰ θελήσῃ νὰ τὴν πειρασῇ κιντυνεύει τὸ λιγάτερο ν' ἀφοριστῇ ἀπὸ τοὺς συναδέρρούς του. Μὲ τούτο δὲν ἔμποδίζει νὰ ἀναγνωρίζεται ἀπὸ καθὲ μελετητὴ τὸν γιώσσηνούς τοῦ, κακὴ καὶ ψυχὴ ἔκει ποὺ βρίσκεται, καὶ νὰ πολεμεῖται μὲ τὸ λοστό, γιὰ τὸ ἀνάτοξο, ἀνελεύτερο, πουσδρομικὸ καὶ ἀντιπειστημονικὸ θύρωνασμά της. Ο κ. Παπαναστασίου εἶναι ἀδύνατο νὰ μὴν τὸ κατάλαβε αὐτό, καὶ γιὰ τὴν ἀπελπιστικὴν νεκρομάρα της. Ωταν πάσκεται νὰ ζωτανέψῃ λιγό τὴ δική του ἔκφραση. Τιμὴ του. Η ἀρχὴ ἔγινε, καὶ ἡ ἀρχὴ εἶναι τὸ μιστὸ τὸ δέλου.

ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ

ΤΟ ΧΡΥΣΟ Τ' ΑΛΟΓΟ

"Αφοῦ ἡπιαμέ μὲ τὸ φίλο μου τὸ νωρατάρχη τρία τέσσερα κατοσταράκια ἀπὸ κείνη τὴν ἀδικαντη ρεσίνα, μοῦ δηγήθηκε μιὰ περιεργή πχλιά ιστορία του.

"Ἐθελε τὸ ἔνα ποδάρι του ἀπὸ τοῦτο, ἴτρα-θηκε δυὸ τρεῖς ρουφύξιες ἀπὸ τὸ ταγιάρο του, κι ἔρχεται :

"Εἶμουντα τότες ὑπενωματάρχης. Μὲ εἰχανε στελεῖ μὲ τρεῖς χωροφύλακες στὸ Μαρχώνα, γιὰ νὰ φυλάσσει κάποιο χριστιανό. Ποῦχανε χριστεῖς γιὰ λαβο κορετο. Τὸ εἰχανε ἔτοιμο μὲ δίκα τοῦ τὸ διαμερίσματα, μὲ ἔρενε ρέμο κι διδειο. Μέσα σ' αὐτὸ τὸ χτίριο ιμενιαί μετες. 'Εγώ ἔπιαστο τὸ νεκροθάλαμο γιὰ κάμαρη μου. Κ' εἰ χωροφύλακες ιμεναίσται σ' ὅλες καρμαρές. Καλά περάσαμε κεῖ πέρα. 'Ηουχία, ραμάτσα κι ἀπὸ ὑπερεσία γχιόν! Μά εἰχαμε δημιο μιὰ μοναζιά... Απελποίσια!.... Οσο ποὺ ἀποκύπρικα στὸ θύρωστο καὶ πῆσα στὴν 'Αθήνα χωρίς νὰ λάβω καρμια δισταγή γιὰ νέρδω.

"— «Πλώσα, μοῦ λέσι δι λοχαγός μου, «έγκατείλεψες τὴ θέση σου»;

"— Κύριε λοχαγέ, τοῦ κάνω, δην θὰ τιμωρή σετε κανέναντε φιλάκιον, νὰ τὸν στέλνετε καλύτερα κεῖ πέρα. Εδώ ποὺ τοὺς φιλακίζεται δίλα τζχουνε καὶ τοὺς λείπει. Γιὰ στελε τους θέκε πέρα, τοῦ κάνω. Οχι ποὺ πάτε καὶ στέλνετε ὑπαξιωματικούς σ' ἔκεινη τὴ ζεροία...

**

"Νὰ σου πῶ τὸ λοιπὸ τούτη τὴν περιεργη ιστορία;

"Μιὰν ήμερη, ποὺ λέσι, εἶμουντα στὸ νεκροθάλαμον αὐτό, στὴν κάμαρή μου νὰ ποῦμε, ξαπλωμένος ἀπὸ στὸ κρεβότερο τῆς ὑπερεσίας καὶ τὸ σπαθὶ μου τάχα άφηκει ἀπάνου στὸ τραπέζι. Καὶ 'γώ, μήν ἔχοντας τὶ ὅλο νὰ κάμω, ἀδιαβάζα ξαπλωμένος στὸ κρεβότερο τὸ 'Απόκρωφα τῶν Παρισίων»....

Κείνη τὸν ὄρο ἀκούνεται βήματα.

"— Κάποιος ἔρχεται, εἶπα. «Ἔσκεπτηκα δημιο πῶς θέν εἶναι δι χωροφύλακας ποὺ γύριζε ἀπὸ τὸν 'Αθήνα. Εστελνα κάπου κάπου κανέναν χωροφύλακα νὰ φέρηντες φύνια ἀπὸ τὴν 'Αθήνα, γιατὶ κε πέρα δὲ βρίσκαμε οὔτε βράχια!....

"Διν εἶταν δημιο δι λοχαγές. Τὰ βήματα τούτα εἶταν πιό βαρετά.

"— Ποιεὶς ζέρει ποιος νάναι... σκεφτόμουν.

**

"Αφηκα τὸ λοιπὸν τὸ βιβλίο ποὺ διαβάζει, γιὰ νὰ σηκωθῶ νὰ δέω ποιος εἶναι.

"Μὲ νά σου μὲ μᾶς καὶ παρουσιάζεται κάπιον στὴν πόρτα τῆς κάμαρής μου.

"Τὶ ἀνθρωπός δημιο πού εἶταν κείνος! Τὶ ἀγριάζθωτος!

"— Εἰσφεύτηκα κείνη τὴ στιγμὴ ποὺ τὸν εἶδα. «Ογι πού τὸν ἐφοβήθηκα, γιατὶ στὴ στρατιωτική μου ζωὴ ἔχω ἀπαντήσει... — μὴ γρύευεις τὶ κίντυνος; ἔχω ἀπαντήσει... — Μά, ζέρεις, καθὼς εἶμουντας εἶτο ἀπὸ τὸ βιβλίο...»

"Εἶταν τὸ λοιπὸν ἔνας ζηγράνθωτος χωριάτης, δημιο ντύνουνται κεῖ οι χωριάτες, μὲ κοντοβράκια. Κ' ἐφοροῦτε καὶ μὲ τρίτα χωρίς πάτε ἀπὸ πάνου. Καὶ τὸ μαλλιά του ἐβγάλινε ςτὸ τὸν κορφὴ τοῦ κεφαλού του σχηματίζει της. Ο κ. Παπαναστασίου εἶναι ἀδύνατο νὰ μὴν τὸ κατάλαβε αὐτό, καὶ γιὰ τὴν ἀπελπιστικὴν νεκρομάρα της. Ωταν πάσκεται νὰ ζωτανέψῃ λιγό τὴ δική του ἔκφραση. Τιμὴ του. Η ἀρχὴ ἔγινε, καὶ ἡ ἀρχὴ εἶναι τὸ μιστὸ τὸ δέλου.

"— Καλό στονε, τοῦ λέω. Καὶ κοντεύω στὸ τραπέζι πούχα τὰ ὄπλα μου, μὴν πάει καὶ τὸ ἀρπάζῃ.

"— Καλό στονε, τοῦ λέω. Καὶ κοντεύω στὸ τραπέζι πούχα τὰ ὄπλα μου, μὴν πάει καὶ τὸ ἀρπάζῃ.

